

GONDOLATOK A TANÁRKÉPZŐ FŐISKOLÁK HALLGATÓI KÖRÉBEN VÉGZENDŐ PÁRTÉPÍTŐ MUNKÁHOZ

Dr. PELLE BÉLA

Ezen dolgozatunkban azt az utat próbáljuk felvázolni, amelyet hallgatóink megtehetnek, amíg eljutnak a párthoz. A téma feldolgozása igen lényeges számunkra. Szükségességét egyrészt az indokolja, hogy minél több olyan tanárt adjunk az életnek, akik mind szakmai, mind világnézeti felkészültségük révén aktív tényezői a falu életének, irányítói és harcosai a haladásnak, formálói és lelkesítői környezetüknek; akik új, fiatal kommunista erői lesznek a falusi pártszervezeteknek és tanterületeknek.

Másrészt e témával való foglalkozás szükségességét az indokolja, hogy a hallgatóink körében kifejtett pártépitő munkánk nem mondható eléggé rendszeresnek, minden oldalról megalapozottnak. Az egyén kommunista jellemvonásainak kialakításában a tudatos elem mellett sok még az ösztönös, nem eléggé átgondolt és következetes vonás is. Így minden írásos munka, amely néhány elv és szempont rögzítésével tudatosabbá teszi a pártépitő munkát, hasznos és szükséges a gyakorlati élet számára.

Ezek figyelembevételével utalunk azokra a jellemvonásokra, amelyek megkülönböztetik a párttag hallgatót a pártonkívülitől, majd szólunk arról, hogyan alakíthatók ki ezek a tulajdonságok. Továbbá a hallgatók tagjelölt-felvételével kapcsolatban rögzítünk néhány szempontot, a tagjelöltséggel kapcsolatos feladatokra teszünk egy-két megjegyzést.

Mindezek kidolgozásában nem törekszünk teljességre, arra nem is vállalkozhatunk, de néhány olyan pontot szeretnénk megragadni, kidolgozni, amelyek további gondolatokat ébresztenek, és emellett a gyakorlati realizálódásuk előbbre viszi a fiatalok kommunistákká válását.

1. *A párttag hallgatóinkkal szemben támasztott főbb követelmények*

Amikor e feladat kidolgozásához fogunk, tisztán kell látni, hogy középiskolából milyen nevelési szintű fiatalokat kaphatunk. Meddig juthat el a középiskolás diák a fejlődésben, és erre alapozva meddig kell eljutni a főiskolán. Ezzel kapcsolatban a következőket mondhatjuk el:

A tanulók a középiskolában elsajátíthatják a tudományok alapjainak rendszerét. Biztosítottak a marxista világnézet ismereti alapjai, hiszen a tananyag alkalmas arra, hogy a valóságot nagyobb összefüggéseiben ismerjék meg. Az igaz hazafiság egyre jobban beépülhet világnézetükbe, meggyőződésrendszerükbe. Meggyőződésükké válhat, hogy a marxista—leninista világnézet nemcsak a valóság megismerésének, hanem a megváltoztatásának is eszköze. Elindulnak azon az úton, hogy készek kifejezni és megvédeni materialista nézeteiket. Ebben a korban az ifjúság már kezd szenvedélyesen érdeklődni az elvont elméleti kérdések iránt, keresi az élet célját, azt az embereszményt, akit követni érdemes. Mindezek azt jelentik, hogy a középiskolás ifjúság képessé válik arra, hogy a világról, annak jelenségeiről bizonyos mértékig tudományosan hiteles fogalma legyen, és álláspontja kialakításában saját önálló véleménye legyen. A középiskolának tehát feladata megteremteni azokat a szilárd alapokat, amelyek meghatározzák a világnézeti-politikai fejlődésük további irányát. Ez a fejlődés az ember egész élete folyamán tovább tart. A főiskolán ez folytatódva elmélyülhet, illetve sajátos irányt kap a tanárképzésnek megfelelően.

— Az egyénnek a tanárképző főiskolán materialista világnézetű, művelt, hivatását szerető tanárrá kell válnia, aki képes a szocialista társadalom fejlődő követelményeinek megfelelő feladatok ellátására, az oktató-nevelő munka, a tanári munkakörrel kapcsolatos egyéb feladatok megvalósítására. Ismerik a marxizmus—leninizmus elméletét, a marxista világnézet jellemzi állásfoglalásukat, általános emberi és nevelői magatartásukat, minden tevékenységükben tudatosan alkalmazzák azt. Jól ismerik szaktárgyaik tudományosan igazolt alapvető kutatási módszereit, korszerű problémáit, és így képesek megszerzett ismereteik alkotó alkalmazására, a tudomány fejlődésének állandó követésére. Széleskörű, jól megalapozott általános műveltséggel rendelkeznek. Az alapvető problémákról önálló véleményt tudnak kialakítani, emberi magatartásukban kifejezésre jutnak a szocialista erkölcs követelményei. Képesekké válnak az úttörő- és KISZ-munka irányítására, továbbá a tudományos ismeretterjesztésre.

Ezt a szintet ma még egységesen nem éri el minden hallgatónk, amikor tanári oklevelet szerez. Vannak, akik tudatosabban és gyorsabban haladnak a szint felé, sőt képesek másokat is magukkal ragadni, segíteni a fejlődésben. Ezek vezetőiké válnak a többségnek, kiemelkednek ezen tulajdonságaikkal közülük. Belőlük kerülhetnek ki a párt utánpótlásai, az élcsapat tagjai. Többnek kell tehát nekik lenni más hallgatónknál. Ugyanis az előző elvek az intézet minden hallgatójára vonatkoznak. A kitűzött célokat megfelelő tudatos irányító munkával el kellene érni hallgatóink egészének. Melyek azok a pluszok, amelyekben többet kell mutatni a párttag hallgatóknak? Igen sokan kérdezik napjainkban: mi az, ami megkülönbözteti a párttagot a pártönkívülitől? E kérdéseket annál is inkább felteszik, mert az utóbbi időben rendszeresen hangsúlyozzuk és valljuk, hogy bárki segítheti ügyünket, a szocializmus teljes felépítését, még magas vezetői posztokon is, anélkül,

hogy párttag lenne. Valóban, kommunistának lenni nem jelent előnyt, vagy valamilyen kiváltságos helyzetet, amely a kommunistákat más dolgozók fölé emeli. Kommunistának lenni annyit jelent, mint tudatosan vállalni a harcot, másoknál többet tenni a közös ügyért, a környezetükben levők neveléséért, tudatuk formálásáért, a párt politikai felvilágosító munkájáért. A kommunisták számára minden munka harci űrhely, ahol követésre méltó példát kell mutatniok a szó és tett egységében, a párt ügyének szentelve erejüket és alkotó energiájukat. A kommunisták nem próféták, s nem valamiféle sugárzó lények öntudatával járnak-kelnek környezetükben. Pártunk ereje abban van, hogy a tagság képes hatni környezetére, képes felrázni, magával ragadni az emberek százazreit, ha az élet tetteket követel. Senki sem tagadhatja, hogy a kommunisták hordozták nemcsak az új világ felépítésének legnagyobb terheit, de az ő szavaik, tetteik és emberségük nyomában formálódott új életünk hangulata is. Társadalmunkban itt él egy különösen hatékony, sokszor kipróbált erő, a kommunisták környezetformáló, hangulatteremtő ereje. S erre az erőre, amint húsz év során mindig lehetett, ezután is kell számítani.

Ezek alapján már könnyebb összefoglalni azoknak az ismérveknek egy részét, amelyek megkülönböztetik párttag hallgatóinkat a pártonkívüliektől. Ezek a következők:

- a) Teljesíteniük kell azokat az alapvető követelményeket, amelyeket a szervezeti szabályzat rögzít. Ezek mellett az egyes időszakok még mást és mást követelnek meg a kommunistáktól. Nekik mindenkor teljesíteniük kell azokat a követelményeket, amelyeket az egyes időszakokban a párt kitűz, meghatároz, illetve kér.
- b) A kommunistának képességéhez mérten kiválót kell nyújtani a tanulmányi munkában. A tanulmányi munkán nemcsak külső tanulmányi fegyelmet, szorgalmat, „leckék rendes megtanulását” értjük, hanem azt, hogy a hallgató milyen ambícióval, milyen érdeklődéssel fordul szakmája, választott hivatása felé, milyen mértékben megy túl a kötelező anyagon, előadásokon, jegyzet-megtanulásokon. Olvassa-e a szakfolyóiratokat, tájékozódik-e a szakma, a kulturális élet fő problémáiról, figyelemmel kíséri-e az adott szakmában felmerülő vitákat. Vagyis egész szellemi élete életszerű, intenzív szellemi élet-e? A kommunista pluszt tehát egyrészt ott kell keresni, hogy a hallgató elismert „szaktekintély”-e abban a szakban, amelynek tanára óhajt lenni. Vezető szerepe van-e szakmai vitákban. Meggyőzően és rokonszenvesen tudja-e helyes álláspontját képviselni, elfogadtatni. Szakmai-ideológiai tudására, saját munkájával, szellemi életével elért tekintélyére támaszkodva tudja-e az embereket, társait helyes irányba befolyásolni. Azt a szilárd szakmai tudást, amelyben benne van a továbbfejlődés ígérete, az új elsajátításának biztos reménye, és az ezekből újra összeállított tudás-

anyag alkalmazásának biztosítója, szükséges a kommunista hallgatók fontos kritériumaként hangsúlyozni.

- c) Minden kommunista számára kötelező a marxista–leninista tudomány magasfokú ismerete, annak alkalmazása mindennapi tevékenységében. Bátran és elvszerűen kell küzdenie minden ellenséges ideológia és politikai megnyilvánulás ellen, a tudománytalan nézetek ellen. A kommunistáktól nem megalkuvást, hanem elvi szilárdságot vár a környezete. Hallgatóinknál ehhez elsősorban az szükséges, hogy a marxizmus–leninizmus tudományának legjobb elsajátítói legyenek. Ha az elméleti órákon és szemináriumokon példamutató tudás érvényesül, akkor a különböző csoportokban és egyéni beszélgetések során már szilárd elvi alapról tudnak vitázni, és érveiket másokkal meggyőzőbben el tudják fogadtatni.
- d) Élénken kell érdeklődni országa sorsa iránt. Belső igényévé kell hogy váljon a közügyek iránti szenvedélyes érdeklődés. A kommunista sohasem passzív szemlélője az életnek, soha nem érzi magát egy pillanatra sem szolgálaton kívüli forradalmárnak, hanem éberrel figyelve minden jelenségre, azonnal beavatkozik, ha a helyzet úgy kívánja. Hallgatóink körében mindennap adódik alkalom a tulajdonság gyakorlására. Aktív magyarázóik legyenek a napi eseményeknek. (Ez kétoldalú dolog: egyrészt fel kell őket készíteni erre, másrészt ők is ragadjanak meg minden olyan lehetőséget, amely segíti őket a felkészülésben.)
- e) Tudományos marxista meggyőződéséből derült optimizmussal tekint a jövőbe, és ezt a légkört igyekszik megteremteni saját környezetében is. A környezet sosem nyugtalankodni, kétségbeesni akar, hanem szeretne biztos lenni afelől, hogy jó úton járunk, hogy minden körülmények között úrrá tudunk lenni a gondokon. S kitől várhatnánk ezt a megnyugtató útmutatást, ha nem a kommunistáktól. Fiataljainknak is ilyen optimista erővel kell hatni hallgatótársaikra.
- f) Szavai és tettei mindig összhangban állnak. Társadalmi és magánéletében fegyelmezett, becsületes, igazságos, egyszerű és szerény. A kommunista hallgató tehát ezért tud mások előtt beszélni a rendszeres tanulásról, mert maga is így cselekszik. Azért tud beszélni a helyes magatartási formákról, mert ő is eszerint él. Azért meggyőző és hiteles erejű az elmondott véleménye egy-egy dologgal kapcsolatban, mert a valóságot adja vissza, tehát becsületes, reálisan és mélyrehatóan értékeli, vagyis megközelíti az igazságot.
- g) Véleménye nyilvánításában őszinte, ítéletében bátor és megfontolt. Tárnyilagosan értékeli önmagát és másokat. Gondosan mérlegeli a személyét ért bírálatot. A kommunistákra az jellemző, hogy nemcsak ők tanítják a környezetüket, hanem tanulnak is tőlük. Mindenkor fontos számukra a környezetük intése, véleménye.

Fiatalkommunistáink mindig hívei a bátor, őszinte szókimondásnak. Ez sosem olyan „őszinte és tisztességes” szókimondás, hogy a bajok okának vizsgálata helyett egy nótát fújjanak a méltatlankodókkal. Hanem olyan, hogy az elemző, alapos ítélet, útmutató a jövőre nézve. Nem tartanak attól, hogy „haragost” szerzek magamnak, hogy „megsértődik” az illető, mert a reális valóságot igyekeznek felfedni azért, hogy segítsenek az egyénnek, a közösségnek vagy más jellegű problémák megoldásában.

- h) Egyéni érdekeit képes alárendelni a közösség érdekeinek még akkor is, ha az pillanatnyilag kedvezőtlen következményekkel járhat számára.
- i) Szívesen dolgozik a közösségben és a közösségért. Képes tervezni, szervezni, vezetni és értékelni a közösség tevékenységét. Önállóság és kezdeményezőkézség jellemzi. Úgy él és dolgozik a közösségben, hogy annak alapján felelősséget tud és mer vállalni társaiért és önmagáért.
- j) Minden helyzetben betartja a szocialista együttélés szabályait. A másik nemmel való kapcsolatát felelősség jellemzi.
- k) Meggyőződéssel vallja, hogy a munka a mi társadalmunkban minden egészséges ember kötelessége. Példamutatóan, lelkiismeretesen kiveszi részét a társadalom javát szolgáló munkából. Társát mindenkor segíti a munkában. Kérlelhetetlen a könynyelmű életet élőkkel, munkakerülőkkel, a társadalmi és közösségi érdekek megsértőivel.
- l) Hazaszeretetét a proletárinternacionalizmus hatja át. Büszke a magyar nép alkotóerejére, ugyanakkor közösséget vállal valamennyi szocialista ország népével, a nemzetközi munkásosztállyal.

Mindezek az ismérvek olyanok, amelyek nem hiányozhatnak egy párttag jellemzői közül. Olyanok, amelyek valamelyikének hiányában nem tartják teljes értékű kommunistának az egyént, ellentétes ismérvek tudatos vallásával pedig nem lehet tagja a kommunisták élesapátának. Ezeket a tulajdonságokat az egyén hosszú időn keresztül nehezen, sokszor kerülő utakon tudja csak önmagában kialakítani. Szükség van a kommunisták, a tanárok, az ifjúsági szervezet aktív nevelő erejére, irányító és ellenőrző tevékenységére, céltudatos munkájára. Ezt értjük mi a tevékeny pártépítéssel való foglalkozás alatt. Számunkra ez nem kampány, hanem tervszerű, tudatos munka, következetes programmegvalósítás, amelynek végén az egyén önként, belső meggyőződéséből kéri felvételét a kommunisták szervezetébe. A pártépítéssel való foglalkozás tehát nem a pártba való agitációt jelenti, hanem az egyén kommunista jellemvonásainak tudatos kialakítását.

A következőkben ennek alaposabb kifejtésével fogunk foglalkozni.

2. *A hallgatók párttaggá neveléséhez az intézmény minden szervének és nevelőjének közreműködésére van szükség.*

Az előbb elmondottakból következik, hogy ebben a munkában nemcsak a kommunisták vesznek részt, hanem intézetünk minden oktatója, *akár tudatosan, akár ösztönösen.* Az eredmények olyan mértékben sokszorozódnak meg, a pártig vezető út megtételének ideje az arra alkalmas egyéneknél annyiban rövidül meg, amennyiben oktatóink többségénél tudatosul a nevelői tevékenység szükségességének igénye, amennyiben konkrétan kidolgozott elképzelések szerint végzik a tanszékek oktatói a nevelőmunkát, és amennyiben a tanszékvezetők irányító és ellenőrző tevékenysége határozottan érvényesül ezen a területen is.

Itt felvetődhet az a kérdés, hogy miért tulajdonítunk mi ennek olyan lényeges szerepet? Mennyire fogjuk megoldani a pártonkívüli tanárokkal a hallgatók párttaggá formálását? — Úgy gondoljuk, hogy nem arról kell itt beszélni vagy vitázni, hogy egyáltalán szükséges-e a kommunistává váláshoz az ő nevelőmunkájuk, vagy el tudjuk azt végezni náluk nélkül is. Inkább azt kell hangsúlyozni, hogy ők a folyamatnak szerves részei, s az intézet egységes nevelői ráhatása során válnak ki és térnek rá egyesek a párthoz vezető útra. Nagy szerepük van tehát nekik is, pártonkívüli tanárainknak. Munkájuk során mennyiségben és minőségben változik az a hallgatóság, akik a pártszervezet segítségével megteszik az utat a párt felé. Nem mellékes dolog az sem, hogy e munkában a pártonkívüli oktató világnézete is változik, fejlődik.

Az út első részét a következőképpen képzeljük el:

Első feladat az, hogy ismerjük meg minél előbb — legalább megközelítően — a főiskolára került hallgatóink „neveltségi szintjét”. Ezt a munkát egyedül pedig csak szervezeti egység nem tudja elvégezni, oktatóink egyedül pedig csak részben tudják teljesíteni. Hiszen nem tagjai annak a közösségnek, amelyekben hallgatóink idejük nagy részét töltik, nem ismerhetik meg a körülményeknek megfelelő véleménynyilvánításait, konkrét helyzetekkel kapcsolatos reagálásukat és állásfoglalásukat a tényleges helyzetből kiragadva. A KISZ pedig, amely azokból az egyénekből szerveződött, akiket meg kell ismerni és nevelni kell, még szervezeti egységénél és erejénél fogva sem képes a helyes pedagógiai módszerek maradéktalan ismeretére és alkalmazására. E munkát csak tanár és hallgató, tanszéki kollektíva és KISZ-szervezet egységében tudjuk elvégezni. A kiemelkedő szerep csoportonként egy tanáré kell, hogy legyen e munkában, nevezzük őt KISZ-t segítő tanárnak, aki egyrészt tanácsadója, segítője a szervezett kollektíva életének, ugyanakkor tanszéki oktató is, összekötője tehát e két pólusnak. Ő tájékozathatja kollégáit a hallgatók körében szerzett tapasztalatairól, kérheti segítségüket egy-egy nevelési elképzelés megvalósítása érdekében, ugyanakkor a reá bízott csoporttal foglalkozó nevelőktől szerzett értékes tapasztalatokat, meglátásokat és elképzeléseket a KISZ-kollektíva erejével és segítségével valósíthatja meg. Csakis így mérhető fel, hogy a középiskolában kitűzött nevelési szintet a hallgatóink egyénenként

hogyan érték el, mennyire közelítették meg. E helyzet értékelésében segíthetnek a következő szempontok, amelyeknek egy részét a KISZ segítő tanároknak kell teljesíteni, másik részét pedig a KISZ-kollektívának:

- a) A középiskolából kapott véleményezések tanulmányozása, KISZ megbízólevelek figyelembevétele.
- b) Egyéni beszélgetés, amely kiterjed a hallgató középiskolai tevékenységére, tanulmányi eredményére, KISZ-munkájára, kollégiumi életére, saját faluja problémáinak, eredményeinek ismeretére, otthoni szereplésére, szülei életére, főiskolai terveire és elképzeléseire.
- c) Fel kell venni a kapcsolatot a szülőkkel is. Általában minden szülő meglátogatja gyermekét az új helyen. Ezt fel kell használni arra, hogy a KISZ segítő tanár beszélgessen el velük.
- d) Levélben a volt osztályfőnököt is megkereshetjük, aki mélyrehatóan megismerte neveltjét négy év alatt, és így sok hasznos, konkrét tanácsot tud adni.
- e) A tanuláshoz való hozzáállásának, az intézetben és kollégiumban megnyilvánuló munkaszeretetének ismerete.
- f) A közösség életébe való aktív bekapcsolódása: milyenek az elgondolásai, a feladatok elvégzésére hogyan lelkesít és szervez, továbbá, hogyan teljesíti a megbízatásokat.
- g) Szereplése marxizmus–leninizmus szemináriumokon stb.
- h) Milyen a baráti kapcsolata?

Mindezeket nem tudjuk egy-két hét alatt „többé-kevésbé megbízhatóan” teljesíteni. Ez hosszabb időt igényel. Úgy kell tehát az első év munkáját megszervezni, hogy ténykedésünk ezen reális tapasztalatszerzés mellett már a főiskolai célkitűzések, nevelési programok irányában is hasson. Mint pl. az új helyzetnek megfelelő szervezeti élet kezdő lépéseinek kialakítása (a középiskolai és főiskolai különbségre gondolunk itt) és állandó tökéletesítése (konkrét munkaterv kidolgozása, a vezetőség állandó segítése, a személyekre szóló ideiglenes megbízatások kiosztása, ezek teljesítésének ellenőrzése, a kialakult szokások és szabályok megtartásának biztosítása stb.). A jegyzetelés és tanulás helyes formáinak kialakítása. Több közös összejövetel szervezése (városismertetés, kirándulás, szakösszejövetel). Kulturális megmozdulás egy-egy csoport részére, ahol egyrészt ők szerepelnek, másrészt ízelítőt adunk mások szerepeltetésével abból a formából, amelyet el kell érniük. Több megjegyzést és értékelést adjunk nekik a mindennapi eseményekről (ezt a tanár szünetekben, vagy óra alatt is megteheti), egyrészt azért, hogy megszokják azok figyelemmel kísérését, másrészt annak helyes értékelését, amennyire azt elméleti felkészültségük megengedi. A szobakollektívák részére irányított, nevelő jellegű beszélgetések szervezése is fontos. Ne maradjon el a következetes, céltudatos egyéni beszélgetés tanár és hallgató között stb.!

Ezen munka kapcsán sohasem mondhatjuk el, hogy a középiskolá-

ból jött fiatalok most már teljesen megismertük, a megismerésnek ezt a szakaszát lezárhatjuk, és áttérhetünk a következőre, az újabb és újabb feladatok kitűzésének, megvalósításának szakaszára. A megismerésnek e folyamata végigkíséri a főiskolán töltött éveket, de bizonyos időszakokban nagyobb jelentőséggel bír egy másik folyamat, amely már az eddigi megismerésből alakul ki a céltudatos nevelői elképzelés következtében. Tehát eljutunk oda, hogy a hallgatókról szerzett ismereteink elégséges alapot adnak az újabb nevelési szintek kitűzéséhez, az ezekhez tartozó helyes formák és módszerek kialakításához. Ez igen lényeges lépés a további fejlődés szempontjából. Ezen célkitűzések reális voltától függ az, hogy milyen mértékben és gyorsasággal halad az egyén a már előbb ismerttetett szintek elérése felé. Mi, nevelők vagyunk elsősorban felelősek azért, hogy neveltjeink mennyit tettek meg ebből az útból, botladoznak vagy letévednek-e a helyes útról. A mi átgondolt, megtervezett, céltudatos munkánk függvénye a társadalom igényeinek megfelelő tanártípus kialakítása.

Mivel hallgatóink összetétele eléggé heterogén – hiszen különbözőek az értelmi adottságok, a középiskolai nevelési eredmények, a szülői házból hozott élmények és meggyőződések, a kialakult erkölcsi fel fogások és jellemvonások –, így e folyamatban egyesek előbbre haladnak, példát tudnak mutatni társaiknak, szilárdabbá válik marxista világnézetük, és segítségükre tudnak lenni a nevelőnek és szervezetnek mások alakításában, formálásában. Közülük kerülhetnek ki azok, akik eljutnak a párthoz, akik alkalmasaknak találják magukat a kommunisták kötelességeinek teljesítésére, és merik vállalni a többletmunkát, a példamutatást, a vezetést, irányítást és a fejlődésért vívott aktív harcot.

Hangsúlyoznunk kell azonban, hogy ezek az egyének közösségekben élők, tevékenykedő hallgatók. Nemcsak a tanár nevelőmunkájának eredményeként válnak tehát ilyenné, hanem a közösségekben, a közösség által. A közösség neveli önmagát, akár akarjuk, akár nem, annak minden tagja neveli a másikat. Minden közösségnek van valamilyen közvéleménye, légköre, beállítottsága. Ennek formálása, helyes irányba való fejlesztése a tanárok és hallgatók feladata, azoknak a hallgatóknak, akiket a legjobbaknak tekintünk, vagy hozzá akarunk segíteni, hogy ilyenekké legyenek. Ebben sokat tehet a KISZ vezető tanár úgy, hogy támaszkodik a „pozitív magra”, ugyanakkor segít nekik abban, hogy az egész közösség hangulatát, beállítottságát, fejlődését, közvéleményét pozitív irányban tudják befolyásolni. Ebben a dinamikus közösségekben alakulnak ki a kommunista tulajdonságok. A párttagjelöltek ilyen környezetből kerülnek ki, nem egyszerűen egymás mellett élő emberek közül. Az a jó, ha a közösség közvéleménye, köztudata, értékelése szinte egyidejűleg, párhuzamosan „szüli meg” a párttagjelöltségre érdemes tagot, ha egybevág a kommunista nevelő tanár, a pártszervezet „diagnózis” a közösség diagnózisával, ha a nem kommunista hallgató is együtt érez és egyetért abban, hogy ez és ez a hallgató alkalmas és megérett a tagjelöltségre. Ehhez azonban az kell, hogy a közösség fejlődése már megelőzően olyan legyen, amely megfelel e követelményeknek.

A kommunista hallgatók kialakításának folyamatában tehát nemcsak a párttagok vesznek részt, hanem az egész intézeti nevelő közösség. A kommunista tulajdonságok kialakítása egyrészt az egész főiskolai nevelőközösségen múlik, másrészt az ifjúsági szervezeten, a kollégiumi közösségen. Az ő tudatos munkájuk eredményeként fejlődnek ki azok a szokások, vonások és jellemzők, amelyek szerint alkalmassá válik a hallgató arra, hogy az élcsapatnak tagja legyen.

Ha ezen nevelési egységen belül valamelyik fél nem végzi céltudatosan és aktívan az összehangolt, alakító, formáló, nevelői tevékenységet, akkor az intézeten belüli nevelői ráhatást nem nevezhetjük teljesnek, az egyén egységes fejlődésének összhangja megbomlik, a kommunista emberré válás folyamata lelassul. E hármás nevelői egység összehangolt munkája, céltudatos terve, az egységes nevelői ráhatás gyorsíthatja csak meg a kommunista embertípus kialakítását. E munkáért egyik oldalról a tanszékvezető tanáraink tartoznak felelősséggel, másik oldalról pedig az ifjúsági tömegszervezeteink irányítói.

3. Hogyan foglalkozzon a pártszervezet a tagjelöltség felé közeledő hallgatókkal?

Az előzőekben már szóltunk arról, hogy a hallgatóink nevelése összefőiskolai ügy, és minden oktatónk elsőrendű kötelessége. Ez a folyamat egyrészt megköveteli a már elért szintek megállapítását, másrészt az erre épülő újabb célok kitűzését és az ez irányú tudatos munkát. Mindezeket egységesen kell megoldani azoknak a szerveknek és egyéneknek, akik az ifjúság nevelőmunkájával foglalkoznak. E sokirányú munkát mindig össze kell fogni valakinek, aki közvetlenül irányítója egy kollektíva fejlődésének, és ezen belül az egyének formálását a különböző hatások, formák és lehetőségek egységesítésével fogja össze. Valószínű, hogy ez a forma időnként változik, tartalma is alakul. Jelen körülmények között most KISZ Segítő Tanárnak nevezzük. Ilyen egységes nevelői ráhatás közepette fejlődhetnek hallgatóink az eszményi tanártípus felé. Ahhoz, hogy a jobbak ezen folyamaton belül eljussanak a párthoz, szükséges, de nem elégséges minden esetben ez a nevelési egység. Többet kell nyújtani azoknak, és többet kell követelni azoktól, akiknek fejlődése a párt felé halad. A következőkben néhány olyan módszert vetünk fel, amely azt a pluszt tudja adni, hogy gyorsabb, határozottabb és kiforrottabb legyen a közeledés a párthoz.

- a) A pártcsoportok tanszékekre épülnek. A tanszékeken — olykor az ifjúsági szervezettel karöltve — időszakonként értékelik a nevelőmunkát. Már ezen beszélgetésen is, továbbá a KISZ segítő tanárral és az ifjúsági vezetőkkel történő alaposabb eszmecsere folytán kialakul többé-kevésbé azoknak a névsora, akikből a párt utánpótlásai kerülnek ki. Igen alkalmasak azonban a „keret” kialakításához a IV. félévben — néhány felsőoktatási intéz-

ményben megvalósult forma — megejtett taggyűlések közül azok, ahol a II. évesek jellemzését beszélnek meg a kiszesek. A tapasztalat szerint ezeknek értéke a pártépítő munka szempontjából felmérhetetlen. A tanári pártcsoportoknak ismerniük kell ezeken a formákon kialakult anyagot. Meg kell oldani azokat, hogy egy-egy ilyen fiatal további életútját, fejlődését egy-egy kommunista tanár is figyelemmel kísérje. A megbízott kommunista több alkalommal találkozzon vele, „törődjön” a hallgatóval, szinte „barátként” beszélgessenek (ezzel azt akarjuk mondani, hogy igen komoly elvtársi kapcsolat alakuljon ki közöttük). A kommunista tanár így még közelebről megismergetheti a hallgatóval a párt eszméit, munkáját, harcát stb. Közelebb viheti őt a pártmunka lényegéhez, a mindennapi események helyes értékeléséhez. A tanár eszmei felfogásával, reális értékelésével, szilárd helytállásával, a jövőt illető derűs optimizmusával a hallgatóban is erősítheti ezeket a tulajdonságokat. A pártcsoport előtt egy-egy párttag nevelő párttag legyen felelős azoknak a fejlődéséért, akiket a párttagságra készítünk elő. A pártcsoport és a pártszervezet így tudja figyelemmel kísérni a fiatalok kommunistává válását.

A hallgatók közvetlen környezetükben állandóan keresik azokat, akiket példaképnek tekinthetnek, akikhez hasonlítani akarnak. A kornak megfelelő eszmény csak hús-vér ember lehet, akitől kritikus pillanatban meg lehet kérdezni: „Te mit tennél a helyemben?”. Ez lehet történelmi személyiség, nagy ember, emellett nagyon sok esetben ma élő egyszerű egyén. Olyan személy közül választanak példaképet általában fiataljaink, aki „a gondok súlyától nem megtörik, hanem edződik”, „aki a bennem levő kérdésekre tud választ adni”, aki „becsületes, soha nem hazudik, bármilyen kegyetlen is... az igazság, kimondja”. Ha ez a példakép a kommunista tanárok közül kerül ki, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy hallgatóink a kommunistákban találják meg ezeket az értékeket. A kommunisták pedig nem téveszthetik el egy pillanatra sem szemük elől, olyanoknak kell lenniük, hogy ezt hallgatóink meg is találják bennük.

Segíteni kell tehát a fiatalokat. Az idős kommunisták is hű társak segítségével váltak a kommunista mozgalom aktív katonáivá. Őket is nevelte valaki. Nem támasz és tanácsok nélkül járták be az utat, amely tele volt tettekkel, győztes ütközetekkel. A mostani fiatalok sem lehetnek útmutatás, példaadás nélkül, csak a maguk erejéből nehezen vagy egyáltalán nem válhatnak igazi kommunistákká. Türelemmel és szeretettel kell átadni nekik a gazdag tapasztalatokat, hogy sajátos jellemvonásaikat sikerrel ötvözhessék egybe a harcok veteránjainak alapvető kommunista erényeivel.

b) A tanári pártcsoportok ilyen munkája mellett a hallgatók párt-

csoportjának is — ahol ezek léteznek — ismerni kell az elképzeléseket, terveket. A megfelelő tanári és hallgatói pártcsoportoknak e folyamatban szorosán együtt kell működni. Célravezető pl. az a módszer, hogy a két pártcsoport közös összevetelen beszél meg a hallgatók körében végzendő pártmunka feladatait. Ha párttag fiataljaink szorosabbra fűzik baráti kapcsolataikat ezekkel a hallgatókkal, és a közös eszmecserék során kiforrottabb világnézetükkel, határozottabb állásfoglalásukkal, realisabb elképzelésükkel, következetesebb elgondolásaikkal, példamutató munkájukkal hatnak rájuk, sokat segítenek nekik a továbbfejlődésben.

- c) A legfontosabb és leglényegesebb tényező azonban az aktív megbízás, a tevékeny munka. A káderek előkészítésének és politikai edzésének legjobb iskolája a gyakorlati tevékenység. Az emberi személyiség nagymértékben a konkrét gyakorlati tevékenységben épül ki. Ezt nem szűkíthetjük le tisztán a pártmegbízások kérdésére. Ugyanis a pártmegbízásnak szervesen rá kell épülni a tanulmányi munka, az egész szellemi fejlődés, szakmai képzés és önképzés eleven folyamatára. Abban kell érlelni a hallgatókat, abból kell általában kiindulni. Ha a főiskolán intenzív szellemi élet van az egyes szakokon, ha lépést tartanak a tudomány fejlődésével, a tudomány társadalmi konzekvenciáinak kibontakozásáról diákkörökben, csoportokban vagy kollégiumokban elmélyült vitaélet van, akkor ebben a közegben szükségképpen meg kell mutatkozni a legjobbaknak. Azoknak, akik nemcsak politikailag a legjobbak és nem is csak „szakmai” szempontból azok, hanem akik politikailag is, szakmailag is élen járnak, képesek és készek a legjobb szint elérésére a szakmai képzésben, önképzésben, s ugyanakkor nem zárkóznak be szakmájukba, hanem közéleti emberként is tevékenykednek.

Az a feladatunk tehát, hogy a politikailag jó, aktív hallgatókat a szakmai munka optimális fokára emeljük, ehhez hozzásegítsük, erre buzdítsuk, erre ösztönözzük. A szakmailag jó, de passzív, zárkózott, visszahúzódó, esetleg kissé önösnek tűnő hallgatókat „maszek” barlangjaikból kiemeljük és türelmes munkával társadalmi kérdések iránt érdeklődő, társadalmilag aktív hallgatókká formáljuk. E téren a szaktanszékek adhatnak legtöbbet. Amit egy-egy tudomány területen nyújtani tudunk a hallgatóknak a hivatásra való felkészülésben, a szakmai képzésben, az elsősorban a tanszékeken múlik. Mindezt figyelembe kell venni a pártépítő munka során, erre alapozunk és elválaszthatatlan a párttag megfelelő fejlődésétől.

A politikai munka tehát nem választható el a szakmai munkától, a politikai fejlődés a szakmai fejlődéstől. Nem választhatjuk el az egyéni felkészültséget, a világnézet próbatételét a szakmai tanulmányok során jelentkező kérdésektől, vitáktól, amelyek-

ben külön megbízatás nélkül is helyt kell állni a hallgatónak, és szükségképpen próbára tételük egyéni felkészültsége, világnézete is.

Ugyanakkor szükségesnek tartjuk azoknak a konkrét pártmegbízatásoknak egész sorát, amely továbbfejleszti és próbára teszi a hallgatók akarateréjét, szilárd világnézetét, szervező készségét stb. Olyan feladatok szükségesek, amelyeknek elvégzése után érzi az egyén a végzett munka utáni örömet, hogy az többé-kevésbé az ő „műve”. Éreznie kell, hogy bíznak benne, azért követelnek tőle. A bizalmat hallgatóink mindig nagyon komolyan értékelik, és ez óriási hajtóerő náluk. Az a tudat, hogy „ne csalódjanak bennem”, ütemes motorként hajtja az egyént a munkavégzésben.

Ez a konkrét megbízatás többé-kevésbé meg is van. Hiszen egy év múlva már a legrátermettebbek közül kerülnek ki az ifjúsági vezetők. Az a legfontosabb feladat tehát, hogy segítsünk nekik az „önállóvá” válásban, a reszortok önálló irányításának elsajátításában. Értékeljük tevékenységüket, kísérik figyelemmel azt, hallgassuk meg elképzeléseiket, adjunk nekik tanácsokat stb. Így érezni fogják, hogy az ő munkájukra szüksége van az intézetnek, és tettek valamit az intézet eredményeiért.

Ha a konkrét megbízatásokat nem sikerül megszervezni hallgatóink számára, lemondhatunk a körükben végzendő pártépítő munkáról. A kommunista tudatosság ugyanis a közjót szolgáló munkában alakul ki és szilárdul meg. Az egyén sokoldalú fejlődésének alapja az alkotó munka. A kommunista nevelőmunka lényege és magva: előkészíteni a munkára és megedzeni a munkában.

Megemlítünk néhány megbízatást, amely az előző módon járul hozzá az egyén fejlődéséhez: KISZ-bizottsági és alapszervezeti vezető, kollégiumi bizottsági tag, szobafelelős, úttörővezető, kulturális csoportok ifjúsági felelőse, sportszervező, vidéki vagy „külső” KISZ-szervezetekben propagandista vagy kultúros. Időszakos megbízatások keretében: egy szakösszejövetel felelős szervezője, egy főiskolai összejövetel szervezésének reszortfelelőse, kollektív beszélgetés levezetése, politikai jellegű előadások megtartása, majális szervezésében reszortfelelős stb. Ilyen munka során vallhatjuk, hogy a KISZ a párttagság előiskolája, a kommunisták élcsapatának legtermészetesebb utánpótlása.

- d) Vigyázni kell azonban, hogy egy hallgatóra sok funkciót ne bízunk. Ha a funkciókat nem tudja maradéktalanul ellátni, a felületesség fejlődhet ki benne, vagy a sikertelenségek sorozatán keresztül az alkalmatlanság gondolata. Mindkettő igen veszélyes. Ezt elsősorban a KISZ segítő tanár és az alapszervezeti vezetőség tudja figyelemmel kíséreni, legfontosabb azonban, hogy maga a hallgató jelentkezzen az ilyen irányú problémáival.
- e) Meg kell hívni a kiválasztott fiatalokat azokra a pártcsoport-

ülésekre vagy aktívaértekezletekre, ahol a fiatal kommunistákat tájékoztatjuk az aktuális politikai kérdésekről.

- f) A kiválasztott, fejlettebb hallgatókkal ismertessük meg a párt szervezeti szabályzatát, beszéljünk nekik a párt feladatairól, tevékenységéről.

Bevonhatjuk ezeket a fiatalokat a pártoktatásba. Lehet a III. és IV. éveseknek magasabb szintű, tartalmasabb és mélyrehatóbb pártoktatási formát szervezni. Ezekben is megoldhatók a rendszeres tájékoztatók.

- g) Vannak olyan esetek is, hogy az egyén maga szervezi meg, és követel ki magának különböző megbízásokat, ezek becsületes teljesítése során saját erejéből jut el a tagjelölt-felvételi kérelvéhez. Ezek száma azonban oly csekély, hogy nem jellemzője mindennapi életünknek. Ezek a formák és módszerek alkalmasak arra, hogy a hallgatóink egy része eljusson a pártba való felvétel kérelvének gondolatához.

Amikor az egyén kommunista környezete már alkalmasnak találja őt, nyilván felvetik neki ezt a gondolatot, hiszen vannak olyan egyéniségűek, akik várják ezt, vagyis nem jelentkeznek önként. Nem tervszerűtlen, kampány-felvetés tehát ez, hanem a fejlődés sorozatának egy állomása.

4. A hallgatók tagjelölt-felvétele.

Amikor hallgatóink a tagjelöltség küszöbéig eljutottak, a következőképpen irányítjuk tovább ezt a folyamatot:

- a) A hallgató felkér egy ajánlót, aki teljes felelősséggel tartozik a párt előtt az ajánlott politikai és emberi magatartásáért. Nagyon jó, ha az ajánló a megfelelő tanári vagy hallgatói pártcsoport egyik kommunistája. A másik ajánló a KISZ-szervezet. Az ajánlók és minden párttag részéről egy-egy tagjelölt felvétele megfontolt emberismereten, lelkiismeretességen és felelősségérzetten alapuló ítéletet követel meg. Sem a párt, sem a pártba jelentkező számára nem lehet közömbös, megalapozottan döntenek-e. A felvétel kettős felelősséget jelent: felelősséget a párt iránt és felelősséget a felvett tagjelöltek iránt. Ezek figyelembevételével kell döntenünk az ajánlóknak.
- b) Amikor a szükséges adminisztrációs részt a hallgató befejezte és átadta a pártvezetőségnek, vezetőségi értekezleten beszélgetünk a hallgatóval és az ajánlókkal. Az így kialakult és elfogadott határozat alapján taggyűlés elé kerül a tagjelölt felvételi kérelme.
- c) A taggyűlésnek ez a napirendje külsőségekben is legyen ünnepléses. Ezekben a tagjelölt tetteit és életútját bogozva, ismét átélük a fiatalok, mit jelent kommunistának lenni. Minden jelöltben új elhatározások születnek ezekben a percekben.

Egyik hallgatónk a következőképp írja le ezeket a perceket: „Nagyon örültem, amikor a tagság javasolt. Még ott elhatároztam, hogy meg fogom becsülni magam, s feladatok elvégzésére fogok jelentkezni. A hozzám fűzött reményeket szeretném beváltani, amihez kérem az elvtársak segítségét, irányítását. Tanulással s erkölcsi magatartással szeretnék méltó tagja lenni pártunknak.”

Az ilyen szilárd elhatározások kialakulását kell elősegíteni a taggyűlés formájának és tartalmának is. Az itteni vélemények alapján kialakult határozatot a pártvezetőség a felsőbb szervekhez terjeszti, amely felülvizsgálja a döntést és jóváhagyja vagy elutasítja a taggyűlés határozatát. Erről a pártszervezet tájékoztatja a hallgatót.

Ezek a beszélgetések minden fórumon alapos elemző munkával folynak. A következő lényeges dolgokról kell itt meggyőződnie a vezetőségnek és párttagságnak:

- a) Hogyan tette magáévá a jelentkező a marxista-leninista eszméket; példamutató volt-e a marxizmus elméletének elsajátításában; hogyan igazolják ezt a szemináriumi szereplései és vizsgái; a közösségbeli megnyilatkozásai; felkészültsége alapján hirdetője és magyarázója tud-e lenni politikánknak? meg tudja-e azt védeni a helytelen, demagóg, ellenséges hangokkal és rágalmakkal szemben; meggyőző erővel tudja-e és akarja-e hirdetni ideológiánkat?
- b) Példát mutat-e hallgatótársainak a tanulásban; saját szorgalmával, akaratával és szaktudásával ösztönzője-e a tanulmányi színvonal emelésének; hogyan vannak megelégedve tanulmányi eredményével tanárai?
- c) Megbízásait, amelyek a különböző munkákra vonatkoznak, hogyan teljesíti; vállalja-e a pluszt, a többletmunkát; azt milyen eredménnyel, akaraterővel, tudással és következetességgel hajtja végre; mennyire tud szervezője, irányítója és vezetője lenni a társadalmi munkának, tevékenységnek?
- d) Mennyire felel meg magánélete, magatartása és tulajdonságai a társadalmi szabályoknak, követelményeknek; mennyire tartja be a szocialista erkölcs szabályait; jellemzi-e a bátorság, őszinteség, szókimondás és egészséges lázongás, harag és türelmetlenség mindennel szemben, ami az új és jobb útjában áll, az igazságos bírálat és önbírálat mennyire vált jellemzőjévé; személyre való tekintet nélkül fel meri-e vetni az észlelt fogyatékosságokat; az érdeklődés az ország eseményei iránt mennyire jellemzője; mennyire hátrál meg a nehézségek előtt?
- e) Milyen a közösségen belül elfoglalt szerepe; aktív tényező-e a kollektívában; vezetője, irányítója-e annak; követik-e szaktársai, elismert egyén-e a közösségben; mennyire tud hatni az em-

berekre; elgondolásaival, gyakorlati ténykedésével mennyire járul hozzá a közösség fejlődéséhez?

- f) Mi az elképzelése a jövőről; hogyan akar dolgozni tovább; milyen elgondolásai vannak közvetlen környezete munkájának megjavításával kapcsolatban? Milyen kérdések, problémák foglalkoztatják, amelyek egyrészt intézetben belüliek, másrészt intézetben kívüliek?
- g) Ha a kommunisták élcsapatának tagja lesz, milyen újabb követelményeknek és kötelességeknek kell még megfelelni?

Ilyen jellegű beszélgetésen győzi meg a jelölt és ajánlója a párttagságot arról, hogy alkalmas a kommunisták szervezetének tagságára, vagy azzá fog válni.

Ennek az eszmecserének meggyőző jellegűnek kell lenni a párttagság felé, és komoly nevelő tényezőnek a jelölt felé. Legyen tisztában ezután az egyén saját értékeivel és hibáival. Kapja meg azok kijavítására a szükséges útmutatásokat, tisztán lássa, hogy mit kell tennie, hol kell javítania, milyen munkát kell végeznie a következő időkben. Nyilván, a változt követelményeknek teljes mértékben nem felel még az egyén minden ponton. De ha az eddigi munkája, élete, magatartása biztosíték arra, hogy meg fog felelni, felvesszük tagjelöltnek.

5. A tagjelöltség nemcsak próbaidő

A tagjelöltség ideje alatt a pártszervezetnek meg kell győződnie a jelölt alkalmasságáról, a jelölt pedig most ismeri meg közelebbről a párt eszméit, céljait, politikáját, szervezeti életét. Tanúbizonyosságot tesz kommunista meggyőződéséről, melynek alapja az élet szeretete, a mindennapok szépségeinek befogadása és gyarapítása, nem pedig valamilyen kényelmetlen, szigorú vakhit. Itt forr össze élete, érzése és tevékenysége a párttal, itt válik teljesen életszükségletévé a szervezethez való tartozása. Úgy kell tehát megszervezni a tagjelöltség idejét, úgy kell ellátni feladatokkal a tagjelölteket, hogy ezek valóra váljanak. Ezekkel kapcsolatban a következőkben rögzítjük elgondolásainkat:

- a) A tagjelöltséget elnyerő hallgatóknak általában konkrét megbízatásuk, vezető beosztásuk van. Ezekben a területeken dolgoznak továbbra is. Bővül azonban a felelősségük azzal, hogy ezt a munkát pártmegbízatásként végzik tovább. Felelősek a pártszervezet előtt, hogy ott a párt politikájának megfelelően tevékenykedjenek, érvényesüljön rajtuk keresztül a párt vezető szerepe. Nyilván ez tovább erősíti bennük az elismerés, megbecsülés érzését, növeli felelősségérzetüket. Ennek hatása még nagyobb lesz, ha rendszeresen értékeljük is munkájukat. Ezt az értékelést a hallgatói pártcsoportnak és a vezetőségnek kell elvégezni. A pártmegbízatások teljesítésének értékelése során di-

csérünk, bírálunk és felelősségre vonunk, kinek-kinek érdeme szerint. Nagyon lényeges követelmény, hogy ne legyen olyan tagjelölt, akinek nincs pártmegbízatása.

- b) Általános alapelv, hogy azok az elvtársak, akik javasolták a felvételt, kísérjék figyelemmel a tagjelölt fejlődését. Legyen pártfeladatuk, megbízatásuk, hogy továbbra is segítsék a tagjelölt eszmei-politikai és jellembeli fejlődését. A tagjelöltségi határidő lejárta után, ha arra mód van, ezek az elvtársak javasolják a párttaggá való felvételt is.
- c) A tagjelöltek nevelésének fontos fóruma a párttaggyűlés, amelyeken rendszeresen megjelennek és annak munkájában tevékenyen részt vesznek. Ezt szervezett módon is elő kell készíteni, vagyis ráirányítani a tagjelölt figyelmét a felkészülésre, véleményének elmondására.
- d) A hallgatói pártcsoportok tevékenységének egyik legfontosabb feladata lehet a tagjelöltek tanfolyamának szervezése és irányítása. Ennek tematikája lehet olyan is, hogy teljesíti a már előbb említett pártoktatási formát a hallgatói párttagok részére. Ez nyilván a konkrét helyzettől függ mindenkor, de mint lehetőség, említésre méltó.

A pártszervezet nem tekinti tehát a tagjelöltségi évet egyszerűen valamiféle próbaidőnek, amely alatt, ha nem adódik különösebb panasz a jelölttel szemben, az automatikusan a párt tagjává válik. A tagjelöltség időszakában nagyon is céltudatosan kell törekedniük arra, hogy politikai, világnézeti és magatartásbeli tekintetben elérjék a párttagsággal szemben a szervezeti szabályzatban támasztott követelményeket.

Az egyéves tagjelöltség letelte után a tagjelöltfelvételhez hasonló úton és módon, az ott megemlített szervek ismét elemzés alá veszik a fiatal tagjelölt életfelfogását, az életre való felkészültségét, az eddigi gyakorlati tevékenységét; meggyőződnek arról, hogy a tagjelöltfelvétel óta tovább fejlődött-e a fiatal; az akkor elhangzott bíráló megjegyzések szerint kijavította-e a problematikus pontokat; tovább erősödtek-e azok a jó tulajdonságai, amelyek megvoltak már a tagjelöltfelvételnél is; a pártmegbízatásokat becsülettel teljesítette-e; biztosítani tudta-e azon a területen, ahol dolgozott, a párt irányvonalát, a párt vezető szerepének érvényesülését; a párt szervezeti szabályzatának megfelelően élt-e, vagyis pártszerűen végrehajtotta-e a hozott határozatokat; tevékenyen bekapcsolódott-e a taggyűlések munkájába; bátran kifejtette-e ellentétes véleményét, ha volt ilyen; pártszerűen gyakorolta-e a bírálatot és önbírálatot; eleget tett-e a tagdíjfizetési kötelezettségének.

Mindezekből világosan következik, hogy a legszerencsésebb helyzet az volna, ha ugyanaz az alapszervezet venné fel tagnak is az egyént, amelyik tagjelöltnek felvette. Ezt nem tudjuk minden esetben teljesíteni. Azoknál, akik tagjelöltként kerülnek ki az új munkahelyükre, feltétlenül szükséges, hogy az illető pártszervezetet tájékoztassuk részlete-

sen és konkrétan arról, milyen szempontok alapján vettük fel az illető elvtársat tagjelöltnek, az intézetben töltött tagjelöltségi idő alatt hogyan dolgozott. Az új pártszervezet erre alapozva foglalkozzon tovább a tagjelölttel és a felvételhez ajánlóként felkérheti intézetünk kommunistáját is.

A hallgatói párttagok azon elvek szerint végzik tovább munkájukat, amelyeket megköveteltünk a tagfelvételnél. A párttagok kötelességei és jogai szerint kell élniök és tevékenykedniök. Helyes, ha pártcsoportba tömörülnek a szervezeti élet hatékonyabbá tétele érdekében. Igaz, hogy azoknak a hallgatói párttagoknak a száma, akik továbbra is az anyaintézetnél maradnak, a mi esetünkben igen kevés, kb. 0,6% (3–4 elvtárs). A hallgatói párttagságunk száma és összetétele évenként változik. Év elején még 3–4, év végén kb. 10–15 fő. A rendszeres, tevékeny pártcsoport-élet megteremtése tehát elég nehéz közöttük. Úgy látjuk azonban, hogy ilyen körülmények között is létre kell hozni a hallgatói pártcsoportot. Különösen indokolt ez ott, ahol nincs külön alapszervezetük.

Jelen körülményeink között ezeknek a pártcsoportoknak legfontosabb feladatuk az lehetne, hogy körükben a pártoktatást megszerveznék, foglalkoznának a tagjelölt-utánpótlás kérdésével, ellenőriznék a tagjelöltek és tagok pártmegbízásainak teljesítését, és megbeszelnének olyan kérdéseket, amelyekre a taggyűlésen nem kerül sor, viszont őket érdekli.

Külön vizsgálatot követel még annak tisztázása, hogy hogyan lehetne minél tartalmasabbá tenni a hallgatói pártcsoportok szervezeti életét.

*

**

Befejezésül mondanivalónk lényegesebb pontjait az alábbi következtetésekben foglalhatjuk össze:

- a) A hallgatók párttaggá alakulásának folyamata minden tanárképző főiskola nevelőmunkájának szerves része. Ez nem egy-egy kommunistának a feladata csupán, hanem az intézet minden oktatójának és szervezetének. Tanáraink céltudatos nevelőmunkájának hiányában lelassul a hallgatók kommunistává válásának menete és vele együtt a tanárképzés céljának megvalósítása sem válik teljessé. Az intézetek vezető szerveinek elsőrendű feladata e nevelőmunka ellenőrzése és segítése a tanszékeken.
- b) Igen lényeges az új hallgatók neveltségi szintjének tisztázása, ezek alapján a fejlődés következő útjainak megállapítása, újabb és újabb célok rendszeres kitűzése és következetes megvalósítása. Továbbá ezek során a különböző nevelői hatások és eljárások egységbe fogása egy-egy csoportra vagy egyénre vonatkozóan. Ezt egy-egy tanár irányításával oldhatjuk meg, aki egyben a csoport ifjúsági szervezetének is tanácsadó tanára. Ez

viszont nem jelenti azt, hogy csak ő végzi ezt a munkát. Hiszen kollégái is részt vállalnak a nevelőmunkából, továbbá a KISZ-szervezet a maga sajátos eszközeivel, szervezeti egységével komoly nevelési tényező.

- c) A IV. félév végén már többé-kevésbé reálisan kell látni, hogy hallgatóink közül kik juthatnak el a pártig. Az előbb említett rendszeres nevelőmunka eredményeként az év végi jellemzések során erre külön ügyelni kell. A KISZ segítő tanárok kommunista kollégáikkal és a pártcsoportvezetővel megbeszélik a tapasztalatokat. Ezek alapján a pártcsoportok egy-egy kommunista tanárt megbíznak konkrét pártépítő munkával. A párt felé ő lesz felelős elsősorban a hallgató fejlődéséért, a párthoz való eljutásáért.
- d) A hallgatónak kommunistává válásában sokat segítenek a KISZ-fiatalok személyes barátságuk, kapcsolatuk révén, és a KISZ-szervezet konkrét feladatok, munkaterületek és megbízatások adása révén.
- e) Helyes, ha a tagjelölt egyik ajánlója abból a tanári pártcsoportból kerül ki, amely segítette őt, gondoskodott fejlődéséről és így tisztán látja az eredményt is. A másik ajánló a KISZ-szervezet, amelyben a konkrét munkát végezte, a megbízatásokat teljesítette, amely közösségben élt és tevékenykedett.
Lényeges, hogy az ajánlók a tagjelöltség idején is tovább segítsék a fiatal kommunistát, felelősek fejlődéséért és ők fogják javasolni párttagnak is.
- f) Minden tanárképző főiskola pártszervezetének tudatosan kell foglalkozni a hallgatói pártépítéssel.
Nekünk kell élen járni abban, hogy a jövő nemzedéke igazi kommunistává nevelődjön. Elsősorban nekünk kell megérteni, hogy az ifjúság nevelésével nemcsak a ma, hanem a jövő feladatainak a megvalósítását is szolgáljuk. Így tehetünk eleget annak a követelménynek, hogy a párttagság egészséges utánpótlását elsősorban az új, felnövekvő nemzedék legjobbjából kell biztosítani. Ők még fiatal szemmel, mai szemmel látják a világot, éppen ezért tudnak nagy segítséget nyújtani az új élet felépítéséhez.
A pártban több nemzedék dolgozik együtt. A tapasztalat, higgadt megfontolás, fiatalos lendület, frissesség és forradalmi tűz együtt alkotja a párt nevelő erejét. Szükséges tehát, hogy a fiatal kommunisták együtt haladjanak idősebb társaikkal a harcok és alkotások útján. Össze kell kapcsolnunk és egyesítenünk a régi és új kádereket a párt és állam vezető munkájának nagy együttesében.

Ezek az elvek vezettek bennünket, amikor az ifjúság körében végzendő pártépítő munkával kapcsolatos megjegyzések rögzítésére vállalkoztunk.

I R O D A L O M

1. A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség VI. kongresszusa (1964. dec. 11—13.)
2. A Magyar Szocialista Munkáspárt VII. kongresszusa (Kossuth).
3. A Magyar Szocialista Munkáspárt VIII. kongresszusa (Kossuth).
4. A tanárképző főiskolákon folyó képzés célja és fő feladatai (Tankönyvkiadó, 1964.).
5. Bozó István: Pártszervezeteink a fiatalokért. (Pártélet, 1964. IX.)
6. Bucsi Elek: A pártmegbízások és ellenőrzése. (Pártélet, 1963. IX.)
7. Csorba János: Legjobbakat a pártba. (Pártélet, 1963. IV.)
8. Horváth A.: A tagjelölt-tanfolyamok tapasztalatai. (Pártélet, 1964. nov.)
9. Kovács F.: A pártoktatás hatása a tag- és tagjelöltfelvételre. (Pártélet, 1964. október.)
10. Középiskolai nevelési terv.
11. Lajtai Vera: A párttagság fogalmáról. (Pártélet, 1963. április.)
12. Lenin: A kommunista tanulók összoroszországi kongresszusán mondott beszéd. (Lenin Művei 3. kiad. XXIV. köt. oroszul.)
13. Lenin: Beszéd az Oroszországi Kommunista Ifjúsági Szövetség III. Összoroszországi Kongresszusán. (Lenin Művei 3. kiad. XXX. köt. oroszul.)
14. Lenin: „A mensevizmus válsága.” (Lenin Művei 4. kiad. 11. kötet oroszul.)
15. Máté György: Nemcsak próbaidő. (Népszabadság, 1965. febr. 19.)
16. Szabó István: A tagjelöltek nevelése. (Pártélet, 1963. április.)
17. Szegedi Gyula: Fiatal kommunisták. (Népszabadság, 1965. febr. 7.)
18. Szegedi Gyula: Erő, mely magával ragad. (Népszabadság, 1965. febr. 28.)
19. Szöllősy Tibor: Életcélok, eszmények. (Ifjú Kommunista, 1965. február, 2. sz.)